

Nr 219.

Av herrar **Westman** och **Olsson, Ahlmans Olof**, i anledning
av *Kungl. Maj:ts proposition angående Sveriges anslutning till nationernas förbund.*

I artikel 1 av förbundsakten för nationernas förbund stadgas, att ursprungliga medlemmar av detta förbund äro de signatärmakter, som nämnas i en till akten fogad bilaga, ävensom de i sagda bilaga jämväl angivna stater, vilka komma att utan förbehåll ansluta sig till förbundsakten genom en inom två månader efter aktens ikraftträdande till sekretariatet ingiven förklaring.

I enlighet med denna bestämmelse har till Sverige, som upptagits bland staterna i den andra gruppen riktats en anmodan att inom sålunda utsatt tid ingiva dylik förklaring.

När denna bestämmelse fastställdes vid fredskonferensens sammanträde den 28 april 1919, utgick fredskonferensen från vissa förutsättningar, vilka sedermera icke förverkligats. Oförutsett var sålunda bland annat det motstånd, som från Nordamerikas Förenta Stater skulle komma att göras mot en anslutning utan förbehåll till nationernas förbund. Den sammanslutning av makter, som är den ledande inom folkförbundet, synes icke ställa sig på den *principiella* ståndpunkten, att det är uteslutet, att av dem någon som helst hänsyn toges till dylika senare inträffade omständigheter, vilka äro av beskaffenhet att inverka på reglerna för förbundets konstituering. Man synes i stället intaga den ståndpunkten, att vittgående avvikelser i fråga om Förenta Staternas ställning inom förbundet kunna medgivas, därest detta visar sig erforderligt för vinnande av Förenta Staternas tillslutning.

För närvarande är emellertid icke avgjort, huruvida och på vilka villkor Förenta Staterna komma att ingå i nationernas förbund. Det av-

görande, som härvid kommer att träffas, blir likväl av den mest ingripande betydelse för hela folkförbundets karaktär. Innan denna fråga vunnit sin lösning, kan den folkförbundets kärna, till vilken anslutning skall ske, icke anses vara färdigbildad.

Till följd av här antydda och andra omständigheter, som inträffat efter avfattandet av förbundsfördraget, råder i fråga om folkens förbund vid den tidpunkt, då de inbjudna staterna inom den utsatta tidsfristen skulle fatta beslut om sin tillslutning till förbundet, i viktiga avseenden en oklarhet, som icke var förutsedd.

Ingen principiell anledning synes kunna angivas, varför just med avseende å dessa inbjudna stater den grundsatsen skulle tillämpas, att ingen av dylika omständigheter framkallad avvikelse från den ursprungligen givna regeln kunde ske. Så mycket större skäl finnas i stället att antaga, att dylika avvikelser skulle kunna medgivas, som det icke beror på någon åtgärd från dessa inbjudna staters sida, att folkens förbund för närvarande icke framträda i det färdigbildade skick, som var avsett.

Att utan uttrycklig därtill given anledning ställa sig på den ståndpunkten, att en annan princip skulle tillämpas med avseende å Förenta Staterna än med avseende å Sverige, endast av det skäl, att de båda staterna ur maktpolitisk synpunkt ej äro jämnställda, skulle givetvis, då fråga är om konstituerande av ett *rättssamhälle*, vara de svenska statsmakterna ovärdigt.

Den framställning, som här göres, avser för övrigt endast en jämkning på en rent *formell* föreskrift utan något som hälst sakligt innehåll, nämligen den, att en inbjuden stats förklaring skall ingivas inom en frist av två månader.

Då de förut antydda omständigheter, som inträffade efter förbundsaktens avfattande, på grund av Sveriges utrikespolitiska läge för vårt land äro av särskild betydelse, och då även andra för Sverige säregna förhållanden utgöra hinder för en ingående prövning av den föreliggande frågan om Sveriges anslutning till folkens förbund inom den utsatta tidsfristen, finnas för Sveriges del särskilda skäl att göra framställning om en förlängning av denna tidsfrist.

Helt säkert har folkförbundets höga råd fullkomligt klar blick därför, att den bärande kraften i folkens förbund måste vara sinnesstämmningen hos de folk, som ansluta sig. Den synpunkten, liksom även de ledande makternas ofta uttalade vilja att taga hänsyn till de mindre nationerna och dessas frihet att efter egen prövning bestämma över sina öden, bör utgöra borgen för, att vårt folk icke nödgas att mot inbjudarnas ursprungliga avsikter träffa ett avgörande i en vital fråga, innan det vun-

nit den klarhet, som är den nödvändiga förutsättningen för ett fritt och ansvarsmedvetet handlande.

Med stöd av vad sålunda anförts, få vi härmed vördsamt föreslå, att riksdagen med anledning av proposition nr 90 snarast möjligt måtte besluta,

att hos Kungl. Maj:t hemställa, att Kungl. Maj:t måtte göra framställning därom, att den för Sverige utsatta tidsfrist, inom vilken Sverige har att ingiva förklaring rörande inträde i nationernas förbund måtte förlängas minst tre månader.

Stockholm den 19 februari 1920.

K. G. Westman.

Åhlmans Ol. Olsson.
